

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yer Altı Depoculuğunun geliştirilmesi, yasal bir mevzuata kavuşturulması alt yapı ve hizmet kalitelerinin yükseltilip iç ve dış yatırımcının hizmetine sunulabilmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'nci ve TBMM içtüzüğü'nün 104 ve 105'nci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılması hususunda gereğini arz ederiz.

① Ebubekir Güzligider

Ahmet Erdal FERALAN

Murat GÖKTORK

Alexandros Milletvekili

Nersisur mu

Nersisur mu.

① S. Güzligider

Mukadder

Ust

Mustafa Hamarat

Mustafa Akar

Ömer Faruk ÖZ

① Ordu mu

İstanbul mu.

malotys mu

Yüksel Önder

Sitki Güvenç

Kemalettin Aydın

Tulay Selamoğlu

① Gümüşhane mu

Ankara M.V.

Kemal

İsmail Tamer

Ahmet Ökürsüz

İsmail Tamer

Kayseri Milletvekili

Kayseri mu

Ahmet

Ahmet

Ali Rıza Akbayrak  
Aksoy M.  
11

Yazan Karayol  
Konyesi M. V.  
11

Calut Bapci  
Sorum M.  
11

Yildirim M. Ramazanoğlu  
Kahramanmaraş M.  
11

Ali Küçükoydiz  
Adana M.  
11

~~Ali~~  
D. Mehmet Koster  
OSMANIYE M.  
12

Harun Tüfekci  
Konya M.  
11

Bilal UGAR  
Denizli M.  
11

Mureffer ASLAN  
Kırsehir M.  
11

Alpaslan Kadirioğlu  
Kırsehir M.  
11

Cihan Boşten  
12mir M.  
11

Ali Şahin  
Gaziantep  
11

Ömer Selvi  
Kırsehir M.  
11

## GEREKÇE

Kaya oyma mekânlar ilimizde tarımsal, turistik ve ticari amaçlara hizmet etmekte olup ilimiz ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Kaya oyma mekânlar ilimizde Merkez ilçeye bağlı Nar, Uçhisar, Göre, Çat, Kavak, Göreme, Ürgüp'e bağlı Ortahisar, Mustafapaşa beldelerinde ve Avanos ile Gülşehir ilçelerinde yoğunluk göstermektedir.

İç Anadolu ve özellikle Kapadokya Bölgesinin jeolojisi yaklaşık 5 milyon yıl önce volkanik faaliyetler sonucunda oluşan 100-300 mt. İstifli genelde tuf kökenli yumuşak kayalardır. Tarımsal faaliyetler ve ürünlere bağlı olarak; kaya yapıları yüzyıllardır, küçükten büyüğe depo olarak kullanılmakta olup günümüzde ciddi bir ticari sektör halini almıştır. Bölgeye has kaya yapıları içerisinde yapılabilen; kimi zaman tarımsal amaçlı kimi zaman turistik ve ticari amaçlı bu yapılar bölgede varlığını sürdürmektedir.

Geçen zaman içerisinde bu yapılar gelişen teknolojiyle birlikte günümüzde modern yeraltı tesislerinin yapıldığı (Turistik Kaya Oyma Tesisler, Tarımsal Amaçlı Kaya Oyma Tesisler, Hayvancılık ve Ticari tesisler vb.) bir hale dönüşmüştür. Önceki dönemlerde el yordamı ile açılan küçük ölçekli kaya oyma mekânlar, teknolojik gelişmeler sayesinde, makineler yardımıyla içerisinde araçların dolaşabileceği büyük yapılar halini almıştır. Bu amaçla Nevşehir ilinde yapılmış bu tarz 2000 den fazla depo bulunmaktadır. Bazı soğuk hava depoları ise genişlikleri açısından dünyanın en büyük soğuk hava depoları arasındadır. Depolara konulan ürünlerin temizlenmesi, taşınması nakliyesi alanlarında 5000 çalışanı ile bölge insanın sosyo ekonomik gücünü arttırmakta ve yeni istihdam imkânları oluşturmaktadır.

Kaya oyma mekânlar ciddi istihdam oluşturmaları, sağladığı katma değer ile bölgemizin kamu yararı adına "**Bacasız Fabrikaları**" niteliğinde olup bölge ve ülke ekonomisine de hatırı sayılır katkılar sağladığı açıktır. Örneğin bölgede depolanan sadece patates 1.000.000 ton ve yatak limon 80.000 ton (yaklaşık 4.500.000 sandık olup, limonun kendine has rengini ve tadını alabilmesi ancak sabit nem dengesi ile doğal ortamda sadece bölgemizde sağlanabilmektedir ) rezervinin üzerindedir. Türkiye genelinde üretilen 5.000.000 ton patatesin 2.000.000 tonu üretim aşamasında anlık tüketilmekte olup geriye kalan ve depolara gönderilen 3.000.000 ton Türkiye rezervinin 1/3'ü bölgemizdeki yeraltı depolarında saklanmaktadır.

Söz konusu kaya oyma tarımsal amaçlı depolar, harici iklimlendirme gerektirmediğinden enerji maliyeti sıfıra yakındır. Yapılış maliyetleri açısından aynı büyüklükteki yer üstü soğuk hava depolarının 1/3' ü maliyetleri seviyelerinde oluşu, kayacın sabit nem dengesi gibi üstün ve doğal özellikleri sayesinde içerisinde depolanan ürünün doğal yapısını bozmadan muhafaza etmesi, yer üstü soğuk hava depolarına göre enerji tüketimi 1/10 seviyelerinde oluşu vb. özellikleri itibarıyla yatırımcılar açısından kaçınılmaz tercih sebebi olmakta ve ülkemiz açısından da çok büyük menfaatlere katkı sağlamaktadır.

Bütün bu olumlu katkılarının yanı sıra kaya oyma mekânların ruhsatlandırılmasında problemler yaşanmaktadır. Sistem üzerinden kesilen yapı ruhsatlarında bu mekânlar herhangi bir yapı sınıfına (betonarme – çelik, yığma yapı vb. ) dâhil edilememektedir. Bununla birlikte bölgede açılacak olan kaya mekânlarla ilgili ciddi bir planlama ve projelendirme çalışması yapılması bu sektörün uzun vadeli verimliliği ve güvenliği için zaruridir.

Bu tip yapılar açılmadan önce planlama aşamasında konunun uzmanları (MTA, Üniversiteler vs.) ve ilgili meslek disiplinleri tarafından (İnşaat Mühendisliği, Maden Mühendisliği, Jeoloji Mühendisliği, Jeofizik Mühendisliği, Harita Mühendisliği) gerekli çalışmalar yapılarak planlama, projelendirme ve stabilite güvenliği ortaya konmalı ve yapılacak yasal düzenlemelerle ruhsatlandırma aşamasındaki eksiklikler giderilmelidir.

Bu nedenle tarımsal depolamada enerji maliyet sıfır olan yer altı depoculuğunu geliştirmek hizmet kalitesini artırmak için alınacak tedbirlerin belirlenmesi gerekli düzenlemelerin yapılması amacıyla bir Meclis Araştırması Komisyonu kurulması uygun görülmektedir.